

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA
BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu člana 9. stav (3), člana 10. stav (5), člana 12. stav (3), člana 41. stav (4) i člana 60. stav (5) Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, na prijedlog Uprave Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja, donosi

PRAVILNIK

**O MJERAMA ZA SPRJEČAVANJE UNOŠENJA I ŠIRENJA *SYNCHYTRIUM ENDOBIOTICUM* (SCHILB.)
PERC UZROČNIKA BOLESTI RAKA KROMPIRA U BOSNU I HERCEGOVINU**

Član 1.
(Predmet)

Ovaj Pravilnik propisuje mjere za sprječavanje unošenja u Bosnu i Hercegovinu *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc uzročnika bolesti raka krompira i sprječavanja njenog širenja ukoliko se ustanovi.

Član 2.
(Definicije)

Izrazi upotrijebljeni u Zakonu o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) (u daljnjem tekstu: Zakon) upotrebljavaju se i u ovom Pravilniku, a specifični izrazi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju slijedeće značenje:

- a) **mjesto proizvodnje** znači polje ili više polja ili jedinica zaštićene proizvodnje usjeva koji funkcioniraju kao jedinstvena proizvodna ili poljoprivredna jedinica;
- b) **godina rasta** znači period od dvanaest mjeseci koji počinje kada klimatski uslovi u izvjesnim oblastima dozvoljavaju početak proizvodnje krompira;
- c) **sezona proizvodnje** se odnosi na period od sadnje biljaka ili krtola do njihovog skladištenja;
- d) **fitosanitarne službe** su nadležni organi u entitetima i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine;
- e) **ovlaštena laboratorija** je laboratorija koja je osposobljena za testiranje ovog štetnog organizma i koja je dobila ovlaštenje u skladu sa Zakonom;
- f) **stručno ovlašteno lice** je lice koje obavlja poslove po ovlaštenju iz Zakona.

Član 3.
(Nadležnost)

Fitosanitarne službe u nadležnim organima entiteta i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine su odgovorne za nadziranje i praćenje područja na kojima se proizvodi krompir na teritoriji Bosne i Hercegovine u pogledu prisustva bolesti raka krompira.

Član 4.
(Provođenje kontrole)

- (1) Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja (u daljnjem tekstu: Uprava) sa nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine propisuje godišnji program systemske kontrole za potvrđivanje odsustva ili prisustva štetnog organizama na osnovu jasnih naučnih i statističkih principa i biologije štetnog organizma.
- (2) Godišnjim programom systemske kontrole bit će određeno finansiranje, na nivou entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine kao i državnom nivou.

Član 5.
(Postupak kod sumnje na zarazu)

- (1) Ako vlasnik bilja, biljnih proizvoda i drugih reguliranih objekata ili bilo koje drugo lice uoči simptome zaraze ili posumnja na pojavu raka krompira, obavezno je o tome odmah izvijestiti nadležnog fitosanitarnog inspektora koji uzima službene uzorke i dostavlja ih ovlaštenoj laboratoriji.

(2) Do dobijanja konačnih rezultata laboratorijskog testiranja iz stava (1) ovog člana fitosanitarni inspektor rješenjem naređuje slijedeće mjere:

- (a) zabranjuje prijevoz/prijenos i promet biljaka i krtola svih proizvoda, količina ili pošiljki odakle su uzeti uzorci. U slučaju uvozne pošiljke primjenjivat će se odredbe Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanja štetnih organizama na bilju, biljnim proizvodima i reguliranim objektima;
- (b) određuje druge mjere koje je propisala Uprava u cilju utvrđivanja porijekla sumnjive pojave;
- (c) određuje odgovarajuće dodatne preventivne mjere koje je propisala Uprava na osnovu nivoa procijenjenog rizika da bi spriječila širenje štetnog organizma. Ove mjere se posebno primjenjuju kod proizvodnje i prijevoza sjemenskog krompira proizvedenog na mjestu proizvodnje odakle su uzeti uzorci iz tačke a) ovog stava.

(3) Uprava će propisati odgovarajuće preventivne mjere u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 6. (Označavanje zaražene parcele)

(1) Kada se potvrdi pojava uzročnika raka krompira, fitosanitarni inspektor označava zaraženu parcelu i sigurnosnu zonu, one veličine koja je dovoljna da osigura zaštitu okolnih površina.

(2) Parcela se smatra zaraženom kada su simptomi raka krompira pronađeni na najmanje jednoj biljci na parceli.

Član 7. (Mjere u slučaju zaraze)

U slučaju zaraze uzročnikom raka krompira, fitosanitarni inspektor ovisno od okolnosti narediti će jednu ili više slijedećih mjera:

- (a) uništenje ili odgovarajuće tretiranje krtola i cime krompira koji potiču sa zaražene parcele, na takav način da se uništi uzročnik raka krompira, a ako više nije moguće utvrditi odakle potiču zaraženi krtola i cima, uništenje ili tretiranje cjelokupne količine krtola i cime sa parcele na kojoj su nađeni;
- (b) čišćenje i dezinfekciju mašina, prijevoznih sredstava, skladišta i njihovih dijelova ili drugih objekata i predmeta koji su se koristili pri obradi tla ili skladištenju zaraženog krompira ili su bili u dodiru sa zaraženim tlom, primjenom odgovarajućih metoda, koje isključuju mogućnost širenja uzročnika raka krompira;
- (c) zabranu uzgoja krompira na zaraženoj parceli;
- (d) zabranu uzgoja ostalog drugog bilja na zaraženoj parceli, ako se podzemni dijelovi toga bilja iznose s te parcele;
- (e) zabranu uzgoja na zaraženoj parceli svih biljaka namijenjenih presađivanju, kao i njihovo spremanje na toj parceli;
- (f) ograničenje uzgoja krompira u sigurnosnom području na uzgoj samo onih sorti merkantilnoga krompira koje su otporne na patotipove uzročnika raka krompira utvrđene na zaraženoj parceli;
- (g) druge mjere, kad je to prijeko potrebno za suzbijanje i sprječavanje širenja uzročnika raka krompira.

Član 8. (Otpornost sorti)

(1) Otpornost sorti krompira na pojedini patotip uzročnika raka krompira utvrđuje se metodama koje preporučuju Evropska i mediteranska organizacija za zaštitu bilja (EPPO) ili Evropska unija, te drugim međunarodno priznatim metodama.

(2) Podrazumijeva se da je sorta krompira otporna na određeni patotip uzročnika raka krompira ako na zarazu njime reagira tako da ne postoji opasnost od sekundarne zaraze.

(3) Kad je otpornost sorte krompira na pojedini patotip uzročnika raka krompira dokazana u drugoj zemlji, priznaju se rezultati testiranja provedenih u toj zemlji, ako nisu u suprotnosti sa stavom (1) ovog člana.

(4) Uprava će svake godine objaviti listu sorti krompira koje su otporne na *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc uz navođenje patotipa patogena na koje je svaka sorta krompira otporna.

Član 9.

(Izuzeci za uzgoj u sigurnosnoj zoni)

- (1) Krompir se može uzgajati u sigurnosnoj zoni samo ukoliko se uzgajaju sorte krompira otporne na patotipove *Synchytrium endobioticum* koje su pronađene na zaraženoj parceli.
- (2) Sorta krompira se smatra otpornom na pojedine patotipove *Synchytrium endobioticum* kada na kontaminaciju patogenim agensom tog patogena reagira na takav način da ne postoji opasnost od sekundarne infekcije.

Član 10.

(Ukidanje mjera kontrole)

Mjere preduzete u cilju kontrole raka krompira ili sprječavanja njegovog širenja iz člana 7. ovog Pravilnika ukidaju se samo ako *Synchytrium endobioticum* nije više prisutan na zaraženoj parceli.

Član 11.

(Držanje kulture *Synchytrium endobioticum*-a)

Niko ne smije držati kulture *Synchytrium endobioticum*-a.

Član 12.

(Izuzeci)

Uprava može odobriti izuzetke od mjera navedenih u čl. 5., 6., 7., 8. i 9. ovog Pravilnika samo u naučne svrhe, za potrebe testiranja i za obavljanje poslova na selekciji sorti, na način da takvo postupanje ne utiče na kontrolu raka krompira i ne stvara rizik za širenje bolesti.

Član 13.

(Dodatne mjere)

U ovisnosti od okolnosti, mogu se preduzeti ili Uprava može zahtijevati, preduzimanje dodatnih ili strožijih mjera za kontrolu bolesti raka krompira ili u cilju sprječavanja njenog širenja.

Član 14.

(Prijelazne odredbe)

Do uspostave fitosanitarnog inspektora posao fitosanitarnog inspektora u Republici Srpskoj obavljaju republički poljoprivredni inspektori, a u Federaciji Bosne i Hercegovine posao fitosanitarnog inspektora obavljaju poljoprivredni inspektori. U Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine nadležna je fitosanitarna inspekcija.

Član 15.

(Završne odredbe)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjuje se od 01.01.2010. godine.

Broj 07-01-02-7838-1 /09
22. septembra 2009. godine
Sarajevo
Ministar
Mladen Zirojević, s. r.